

شرایط پتنت شدن یک اختراع (Patentability) چیست؟

جهت ثبت نمودن اختراع باید در آن چهار شرط زیر وجود داشته باشد:

۱- جدید بودن (Novelty)

اختراع مورد نظر تا تاریخ تسلیم اظهارنامه اختراع نباید در جایی مطرح شده باشد. از لحاظ ماهیتی تازه و بدیع باشد. جدید بودن، موردی نیست که باید به اثبات برسد بلکه عدم وجود آن می تواند ثابت گردد. اختراعی، جدید است که با اختراعات و یا دانش موجود در اختراعات قبلی قابل پیش بینی نباشد. به دلیل آنکه با اعطاء پتنت و ایجاد انحصار ناشی از آن، افراد از دستیابی به معلومات و تکنولوژی هایی که قبلاً به آسانی مورد استفاده آنها بوده است، محروم می شوند، و نیز جهت جلوگیری از پرداختن به اختراعات و تحقیقات صورت گرفته قبلی و صرف هزینه های هنگفت آتی، معیار جدید بودن و تازگی یکی از شرایط اساسی در پتنت شدن آن است.

۲- کاربرد صنعتی داشتن (Industrial applicability)

منظور از صنعت کلیه صنایع از جمله کشاورزی، تولیدی، استخراجی و خدماتی می باشد. اختراع باید کاربردی عملی داشته و صرفاً، تئوری جدیدی را ارائه نکرده باشد. در صورتی که موضوع اختراع ناظر به تولید یک محصول باشد، باید امکان ساخت و تولید آن فراهم باشد. اگر موضوع اختراع مرتبط با فرآیند تولیدی است، باید امکان انجام آن فرآیند عملاً میسر باشد.

۳- گام ابتکاری (Inventive step)

اختراع با توجه به مجموعه اطلاعات و دانش موجود یک شخص که در رشته اختراع مهارت معمولی داشته باشد، قابل پیش بینی نباشد. داشتن گام ابتکاری، تنها بعد از احراز جدید بودن مطرح می شود. اختراع باید ابتکاری باشد، به این معنا که نتیجه فعالیتی خلاقانه باشد.

۴- افشاء اختراع (Disclosure of Invention)

این شرط را برخی از منابع (نظیر موافقت نامه TRIPS و معاهده اروپایی ثبت اختراع) جزء شرایط ذاتی اختراع آورده اند. اختراع باید به اندازه کافی توسط مخترع توضیح داده شده باشد، به گونه ای باشد که پیاده کردن اختراع توسط یک فرد مطلع یا یک استاد کار ماهر امکان پذیر باشد. انتشار بایستی در صورت لزوم متناسب با موضوع اختراع، همراه با ارائه نقشه فنی ترسیم شده باشد.

اختیارات دارنده پتنت کدام است؟

دارنده پتنت حق دارد تصمیم بگیرد چه کسی می تواند در طول مدت حمایت، از اختراع وی بهره برداری نماید. وی میتواند با عقد قرارداد اجازه یا ليسانس استفاده از اختراع را به فرد ديگر واگذار کند. دارنده پتنت همچنين می تواند حق اختراع خود را بطور کامل به ديگري بفروشد که خریدار دارنده جديد آن اختراع شناخته خواهد شد. با انقضای دوره زمانی پتنت (حداکثر ۲۰ سال از زمان ثبت تقاضانامه)، حمایت از اختراع پایان گرفته و استفاده از آن در اختیار عموم خواهد بود. یعنی دارنده پتنت ديگر حقوق اختراع خود را دارا نبوده و هر شخصی می تواند از آن بهره برداری تجاری کند.

ضرورت نظام پتنت چیست؟

نظام ثبت اختراع با شناساندن افراد خلاق و فراهم ساختن امکان بهره برداری مادی از اختراعات بازارپسند آنها موجبات تشويق آنان را فراهم می سازد. این تشويقها فرهنگ نوآوری را توسعه داده که خود ارتقای مستمر کیفیت زندگی بشر را باعث می شود.

سیستم ثبت اختراع در کشور ما چگونه است؟

سیستم ثبت اختراع در کشور ما، سیستم اعلامی است. بر اساس این سیستم، ثبت اختراع طبق ادعای مخترع صورت می گیرد. یعنی ادعای مخترع مقرون به صحت تلقی شده و به شرط عدم سابقه ثبت، ادعای مخترع (با رعایت اینکه اختراع در حیطه حمایت ثبت قرار دارد یا خیر) به ثبت می رسد.

مزایای داشتن مدرک ثبت اختراع

داشتن مدرک ثبت اختراع مزایای ویژه ای برای مخترع ایجاد می کند که در این زمینه می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱. امکان عضویت در نخبگان ملی و استفاده از تسهیلات اعطایی آن
۲. تسهیلات اعطایی برای خدمت سربازی (کسری، گذراندن آن در مراکز تحقیقاتی و در نزدیکی سکونت، امکان انجام یک پروژه پژوهشی به جای خدمت عادی سربازی برای دریافت کارت پایان خدمت حتی در حین تحصیل، و...)
۳. معافیت از طرح برای گروه های پزشکی بنا به تأیید وزارت بهداشت
۴. قرار گرفتن جزو دانشجویان استعدادهای درخشان و استفاده از تسهیلات در نظر گرفته شده برای آن
۵. تسهیل در پذیرش برای ادامه تحصیل در داخل یا خارج از کشور
۶. امکان شرکت جشنواره ها، مسابقات و سمینارهای بین المللی و اخذ مدال های بین المللی

و ...